

21. 11. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Koncern

Koncern je jeden z typů podnikatelského seskupení[1], kdy je jedna nebo více osob podrobených jednotnému řízení (dále jen „řízená osoba“) jinou osobou nebo osobami (dále jen „řídící osoba“).[2]

Jednotným řízením rozumíme vliv řídící osoby na činnost řízené osoby s cílem dlouhodobě prosazovat koncernové zájmy v rámci jednotné politiky koncernu, koordinovat a zajišťovat koncepční řízení alespoň jedné z významných složek nebo činností v rámci podnikání koncernu.[3]

Koncern nemusí nutně vzniknout jen uzavřením smlouvy mezi řídící a řízenou osobou. Jde totiž o výsledek určitého jednání, které předpokládá jednotné řízení a vybalancování jeho výhod a nevýhod uvnitř koncernu. Koncern tak může vzniknout ovlivněním výkonu hlasovacích práv, smlouvou (včetně akcionářské), faktickým vlivem na rozhodování orgánů řízené osoby, jednáním ve shodě apod.[4]

VÝHODY KONCERNOVÉHO SESKUPENÍ

V rámci koncernového seskupení se neuplatní zákaz konkurence. Člen představenstva tudíž může být rovněž statutárním orgánem, jeho členem či osobou obdobného postavení jiného koncernového podniku, a to i v případě, že dotčené podniky (společnosti) mají stejný nebo obdobný předmět činnosti.[5]

Další důležitá výhoda plyne již z povahy samotného koncernu, tedy možnost udělovat jiné společnosti pokyny týkající se obchodního vedení. Pokynem můžeme rozumět naprosto konkrétní příkazy, ale i obecné zásady, jejichž uplatnění a dodržování řídící osoba v rámci koncernu požaduje.

Nelze opomenout ani právní úpravu vztahující se k povinnosti řídící osoby hradit řízené osobě případnou vzniklou újmu, která je v případě koncernu mírnější než u ostatních druhů podnikatelských seskupení (viz dále).

POVINNOSTI SPOJENÉ S EXISTENCÍ KONCERNU

S výhodami podnikatelského seskupení se však pojí i určité povinnosti. Mezi nejvýznamnější můžeme nepochybně zařadit povinnost řízené osoby vyhotovovat zprávu o vztazích[6] v koncernu. Ta se vyhotovuje za účetní období bezprostředně předcházejícímu účetnímu období a nevyhotovení zprávy o vztazích může být posouzeno jako porušení péče řádného hospodáře. Obsah zprávy předepisuje ZOK a ve zkratce se jedná o zhodnocení výhod a nevýhod plynoucích z reálného fungování koncernu.

Další důležitou povinností je zveřejnění informace o existenci koncernu na webových stránkách jeho členů. Pokud není informace zveřejněna bez zbytečného odkladu, mělo by ke zveřejnění dojít nejpozději před případným škodným důsledkem jednání řídící osoby (viz dále).[7] Ze zákona musí mít své webové stránky pouze akciová společnost, tudíž pokud koncernové seskupení tvoří například společnosti s ručením omezením, musí si webové stránky zřídit také, neboť tuto povinnost nelze splnit například uveřejněním informace v tisku.[8] Podstatným důsledkem porušení této povinnosti je, že pokud v rámci koncernu vznikne řízené osobě újma, nemůže se řídící osoba zprostit povinnosti tuto případnou újmu nahradit.[9]

Co se týče způsobu uveřejnění informace o existenci koncernu na webu, měl by být jasný a

srozumitelný. Příkladem můžeme uvést logo řídicí společnosti s notifikací ohledně existence koncernu. Zároveň zdůrazněme, že zveřejnění informace ohledně existence koncernu má pouze deklaratorní povahu. Pokud tedy koncern fakticky neexistuje, nelze využít výhod plynoucích z koncernového seskupení.

KDYŽ ŘÍZENÉ OSOBĚ VZNIKNE ÚJMA

Pokud v rámci koncernu vznikne řízené osobě újma v důsledku působení řídicí osoby, obsahuje zákon speciální právní úpravu ohledně náhrady této újmy. Pro podnikatelská seskupení platí obecné pravidlo, že vlivná osoba musí způsobenou újmu vždy nahradit, a to nejpozději do konce účetního období, v němž újma vznikla, nebo v jiné dohodnuté přiměřené lhůtě.[\[10\]](#) V případě koncernu je však právní úprava mírnější. Újma nemusí být nahrazena, pokud řídicí osoba prokáže, že vznikla v zájmu koncernu a byla nebo bude v rámci koncernu vyrovnána.[\[11\]](#)

Vyrovnaním nerozumíme jen přiměřená protiplnění, ale mohou jím být i jiné výhody plynoucí z členství v koncernu.[\[12\]](#) Ačkoliv tedy pokyny řídicí osoby nemusí vždy odpovídat individuálnímu zájmu řízené osoby, musí být vždy učiněny v zájmu koncernu jako celku. Současně však nesmí dojít k úpadku řízené osoby.

Účelem jednotného řízení tedy je dlouhodobé prosazování koncernových zájmů v rámci jednotné politiky koncernu[\[13\]](#), kdy zájem skupiny koncernu je postaven nad zájmem jeho jednotlivých členů.[\[14\]](#) V případě rizika vzniku újmy řízené osobě je ovšem vždy nezbytné zvážit (v případě potřeby i s využitím poradců), zda lze rozumně předpokládat, že případná újma způsobená řízené osobě bude v rámci koncernu vyrovnána. O provedení analýzy rizika, jeho dopadů (očekávané újmy), a předpokládaném způsobu vyrovnání v rámci koncernu doporučujeme pořídít záznam.

Existence koncernového seskupení nezavazuje členy orgánů řízené osoby jednat s péčí řádného hospodáře vůči řízené osobě. V praxi tak může nastat situace, kdy je řízené osobě udělen řídicí osobou pokyn, který není v jejím nejlepším zájmu. Než řízená osoba takový pokyn realizuje (resp. než její statutární orgány vydají příslušné pokyny k realizaci), je vhodné zajistit si důkazy k pozdějšímu prokázání skutečnosti, že orgány řízené osoby mohly rozumně předpokládat následné vyrovnání újmy v rámci koncernu. V opačném případě by se mohlo u statutárního orgánu jednat o porušení výše zmíněné péče řádného hospodáře.

ZÁVĚR

V případě koncernového seskupení je klíčové správné nastavení nejen jeho praktického fungování, ale i nastavení administrativních a právních procesů. Výhody, z nichž může těžit celý koncern, jsou vykoupěny řadou povinností i určitou zvýšenou odpovědností orgánů členů koncernu - není totiž možné posuzovat členy koncernu izolovaně, ale je třeba stále zvažovat i dopady do celé koncernové struktury. Stejně jak by z existence koncernu měli určitým způsobem těžit všichni jeho členové, i povinnosti dopadají na všechny - jak na osoby řídicí, tak na osoby řízené. Funkční a z právního hlediska správné nastavení koncernu není snadná věc, proto doporučujeme obrátit se na odborníka, který dokáže nejen upozornit na možná rizika, ale především správným nastavením procesů předejít jejich realizaci.

Karolína Hais,
koncipientka

EVERSHEDS SUTHERLAND

Eversheds Sutherland, advokátní kancelář, s.r.o.

Oasis Florenc
Pobřežní 394/12
186 00 Praha 8

Tel.: +420 255 706 500
Fax: +420 255 706 550
e-mail: paha@eversheds-sutherland.cz

[1] Mezi další stupně podnikatelského seskupení radíme ovlivnění a ovládání.

[2] § 79 odst. 1 zákona č. [90/2012](#) Sb., Zákon o obchodních společnostech a družstvech, dále jen „ZOK”.

[3] § 79 odst. 2 ZOK.

[4] ŠTENGLOVÁ, Ivana. Zákon o obchodních korporacích: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2020. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-799-6, s. 258 - 262.

[5] § 441 odst. 2 ZOK.

[6] Tato povinnost se rovněž vztahuje na podnikatelské seskupení ve formě ovládání.

[7] ŠTENGLOVÁ, Ivana. Zákon o obchodních korporacích: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2020. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-799-6, s. 258 - 262.

[8] ŠTENGLOVÁ, Ivana. Zákon o obchodních korporacích: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2020. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-799-6, s. 258 - 262.

[9] § 79 odst. 3 ZOK.

[10] § 71 ZOK.

[11] § 72 ZOK.

[12] § 71 a 72 ZOK.

[13] § 79 odst. 2 ZOK.

[14] § 81 odst. 1 ZOK.

© EPRAVO.CZ - Sbírnka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Autonomní mobilita optikou české legislativy. Kdy se na silnicích dočkáme vozidel bez řidiče?](#)
- [Rodičovská odpovědnost po novele občanského zákoníku: Jak nové principy rovnosti, spolupráce a ochrany dítěte mění praxi soudů a rodin](#)
- [Lhůta a povinnosti při vyrozumění oznamovatele o výsledku posouzení oznámení](#)